

posluhom za ohranjanje in obnovo nepremične dediščine z jasnimi vsebinskimi zasnovami in cilji tako izvedenih kot načrtovanih obnov in obnov v izvajanju, kot je trenutna obnova gradu Rajhenburg, ki je v polnem teku.

Tovrstne konference so tako priložnost za srečanja številnih, ki se v naši državi ukvarjajo s turizmom, izhajajočim iz nepremične dediščine. Prav skrb in predanost lokalnih prebivalcev sta v največji meri zaslužni, da so posamezni objekti, glede na to, da je skrb prostovoljna in se izvaja z omejenimi sredstvi, ohranjeni in vzdrževani. Vse bolj pa se kaže – in to se je pokazalo tudi na konferenci – da ljubiteljska predanost ni dovolj, da programi, ustvarjeni z veliko vnemo, ne zagotavljajo celovitih prenov in t. i. oživitev (življenja) spomenikov. Zato je izredno pomembno,

da se v omenjena društva vključujemo tudi strokovnjaki, da tudi sami opravimo del prostovoljnega dela, smo del raznovrstnih idej, jih sooblikujemo in izvajamo ter iz njih soustvarjamo dobre vezi med stroko in ljubiteljstvom (ljubeznijo).

Prav odkrita razprava na pričujoči konferenci je potrdila, da so tovrstna srečanja koristna za soočanje strokovnjakov in t. i. ljubiteljev, ki so z dediščino neločljivo povezani, saj je ta nepogrešljiv del njihove lokalne istovetnosti. Zaradi zблиževanja stališč, medsebojnega razumevanja in odkritega iskanja dobrih rešitev bi bilo dobro, da so bolj pogosta in nekaka stalna vez med vsemi, ki smo vključeni v krog skrbi, naklonjenosti in predanosti naši bogati in raznovrstni dediščini.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ, KOORDINATOR VARSTVA ŽIVE KULTURNE DEDIŠČINE

Na začetku leta 2011 je bil Slovenski etnografski muzej s sklepom¹ Ministrstva za kulturo RS določen za Koordinatorja varstva žive kulturne dediščine.² S tem je prevzel tiste naloge in obveznosti prejšnjega Koordinatorja,³ ki mu jih nalagajo zakonske in pravne podlage s področja kulturne dediščine.

Leta 2008 je bila na območju RS ratificirana Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine,⁴ sprejeta oktobra 2003 na 32. konferenci Unesca v Parizu. Konvencija obravnava nesnovno kulturno dediščino, ki je bila na območju RS leta 2008 z Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD1) (Internetni vir 1) opredeljena kot živa kulturna dediščina. Konvencija poudarja, da je za obstoj nesnovne kulturne dediščine bistveno, da jo skupnosti in skupine prenašajo iz roda v rod, jo nenehno poustvarjajo, s čimer zagotavljajo občutek za identiteto in povezanost s prejšnjimi generacijami. Nesnovna kulturna dediščina je hkrati tudi živa, saj med njene manifestacije sodijo sodobni, s tradicijo povezani pojavi. Koordinator varstva žive kulturne dediščine je na začetku septembra 2011 na Ministrstvo za kulturo podal predlog, da se v Zakonu o varstvu kulturne dediščine sintagma živa kulturna dediščina spremeni v sintagmo nesnovna kulturna dediščina. Konvencija delovanje Koordinatorja usmerja v

varovanje nesnovne kulturne dediščine, zagotavljanje spoštovanja nesnovne kulturne dediščine skupnosti, skupin in posameznikov ter dvigovanje zavedanja o pomembnosti nesnovne kulturne dediščine na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni ter skuša zagotoviti medsebojno spoštovanje te dediščine.

Ob tem navaja, da nesnovna kulturna dediščina predstavlja »prakse, predstavitve, izraze, znanja, veščine in z njimi povezana orodja, predmete, izdelke in kulturne prostore, ki jih skupnosti, skupine in včasih tudi posamezniki prepoznavajo kot del svoje kulturne dediščine« (Internetni vir 2).

Za potrebe vodenja evidence nesnovne kulturne dediščine na območju Republike Slovenije je bil zasnovan Register žive kulturne dediščine (Internetni vir 3) – zaenkrat še ni informacijsko podprt, vodi pa ga Ministrstvo za kulturo. Trenutno je v register vpisana ena enota, in to Škofjeloški pasijon (Internetni vir 4). Ob prevzemu nalog in dolžnosti je Koordinator oblikoval posebno delovno skupino, sestavljeno iz predstavnikov Slovenskega etnografskega muzeja, strokovnjakov iz regionalnih muzejev in Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti, predstavnikov Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije in Ministrstva za kulturo. Na pobudo Koordinatorja se člani delovne skupine sestajajo trikrat letno, predvidoma februarja, junija in oktobra. Na sejah skupina obravnava prispele prijave enot nesnovne kulturne dediščine,⁵ ki jih zbere in predstavi Koordinator ter skladno z Merili za vpis v Register žive kulturne dediščine (Internetni vir 5), Unescovo Konvencijo o varovanju nesnovne dediščine in Zakonom o varstvu kulturne dediščine (ZVKD1) potrjuje in predlaga enote nesnovne kulturne dediščine za vpis v Register žive kulturne dediščine. Predvideni rok za oddajo prijavnih dokumentacij enot nesnovne kulturne dediščine je mesec dni pred sejo delovne skupine Koordinatorja.

Koordinator deluje na področju nesnovne kulturne dediščine na nacionalni ravni, kjer poteka sodelovanje med posamezniki in skupinami, ki prepoznavajo prvine nesnovne kulturne dediščine,

1 Sklep Ministrstva za kulturo RS 62600-1/2011/1.

2 V nadaljevanju Koordinator.

3 Prejšnji Koordinator varstva žive kulturne dediščine je bil Inštitut za slovensko narodopisje, Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

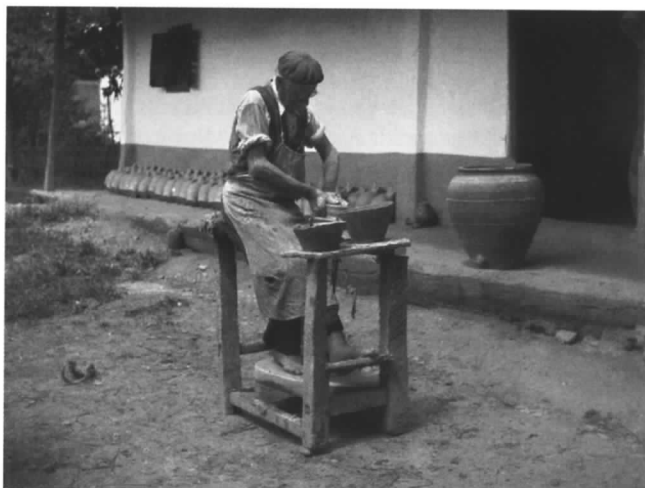
4 V nadaljevanju Konvencija.

5 V mesecu juniju 2011 je delovna skupina obravnavala 48 enot nesnovne kulturne dediščine in eno pobudo, v mesecu oktobru 2011 je za obravnavo predvidenih 14 enot in devet pobud nesnovne kulturne dediščine.

* Anja Jerin, univ. dipl. etnol. in kult. antropol., kustosinja dokumentalistka, Slovenski etnografski muzej, 1000 Ljubljana, Metelkova 2, E-naslov: anja.jerin@etno-muzej.si

Laufarji.
Foto: Miha Špiček, Cerklje ob Krki, 25. 1. 2009

Tradicija lončarstva se je v Filovcih ohranila do danes.
Foto: Vilko Novak, Filovci, julij 1949 (Dokumentacija SEM)

in jih umešča v strokovni okvir svojega raziskovanja. Predstavniki Koordinatorja se udeležujejo simpozijev in konferenc tako v Sloveniji kot zunaj nje ter tako pridobivajo informacije o varovanju nesnovne kulturne dediščine tudi na mednarodni ravni.

Med 11. in 14. majem 2011 je v Beogradu v organizaciji Ura da za Unesco (Benetke) pod naslovom Fifth Annual Seminar on Intangible Cultural Heritage in South-Eastern Europe: From national implementation to regional cooperation potekala peta konferenca strokovnjakov s področja nesnovne kulturne dediščine. Kot predstavnica slovenskega Koordinatorja se je z referatom, ki ga je naslovlila Od UNESCO Konvencije o zaščiti nematerijalne kulturne baštine do slovenač kog registra nematerijalne baštine, konference, udeležila dr. Nena Židov. Sklepi srečanja so objavljeni na spletni strani organizatorja (Internetni vir 6).

Trenutno delovanje Koordinatorja je usmerjeno v intenzivno pripravo dokumentacije za primerne in na sejah potrjene enote nesnovne kulturne dediščine, ki bodo Ministrstvu za kulturo predlagani za vpis v Register žive kulturne dediščine.

Za potrebe obveščanja zainteresirane javnosti in strokovnjakov je bila oblikovana nova spletna stran, www.nesovnadediscina.si, ki uporabnikom ponuja vpogled v informacije javnega značaja, nujne za oblikovanje predlogov in podajanje prijav enot nesnovne kulturne dediščine za vpis v Register žive kulturne dediščine. Na spletni strani so predlagateljem na voljo dokumenti,

ki jih potrebujejo za pripravo strokovno utemeljene prijavnice dokumentacije enot nesnovne kulturne dediščine, tekoča obvestila Koordinatorja in kontaktni podatki.

Pobude in prijave enot nesnovne kulturne dediščine lahko prijavitelji naslovijo na naslov Koordinatorja: Slovenski etnografski muzej, Koordinator varstva žive kulturne dediščine, Metelkova 2, 1000 Ljubljana.

Elektronski viri

Internetni vir 1: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200816&stevilka=485>, 22. 9. 2011.

Internetni vir 2: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlmpid=20082>, 8. 9. 2011.

Internetni vir 3: http://www.mk.gov.si/si/storitve/razvidi_evidence_in_registri/register_zive_kulturne_dediscine/, 8. 9. 2011.

Internetni vir 4: http://www.mk.gov.si/si/storitve/razvidi_evidence_in_registri/register_zive_kulturne_dediscine/seznam_registriranih_enot_zive_kulturne_dediscine/, 22. 9. 2011.

Internetni vir 5: http://www.nesovnadediscina.si/sites/default/files/MERILA_2011.pdf, 15. 9. 2011.

Internetni vir 6: http://www.unesco.org/new/en/venice/about-this-office/single-view/news/final_declaration_5th_annual_seminar_of_the_south_east_european_experts_network_on_the_safeguarding_of_intangible_cultural_heritage/, 22. 9. 2011.